

Sygn. akt III RC 129/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2015 r.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: SSR Adam Skowron

Protokolant: Patrycja Sirek

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2015 r. w Tarnowskich Górach

na rozprawie sprawy prowadzonej

z powództwa K. S.

przeciwko T. S.

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego

1. oddala powództwo;

2. zasądza od powoda K. S. na rzecz pozwanej T. S. 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

3. odstępuje od obciążania powoda kosztami sądowymi, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt III RC 129/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 marca 2014 r. skierowanym przeciwko pozwanej T. S. powód K. S. wniósł o uchylenie z dniem wniesienia pozwu obowiązku alimentacyjnego w kwocie po 700 złotych miesięcznie zasądzonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22.03.2011r. w sprawie V ACa 81/11. W uzasadnieniu wskazał, iż obecnie nie jest w stanie płacić zasądzonych alimentów, gdyż po opłaceniu podatku, opłaty targowej i ZUS pozostaje mu kwota ok. 300 zł miesięcznie. Aktualnie powód jest osobą bezdomną albowiem z mieszkania, w którym wcześniej zamieszkiwał z pozwaną został wyrokiem eksmisyjnym usunięty. Ponadto z względu na stan zdrowia nie jest w stanie podjąć dodatkowego zatrudnienia. Pozwana prowadzi działalność gospodarczą – prowadzi sklep spożywczo – alkoholowy i jej sytuacja finansowa jest zdecydowanie lepsza niż powoda.

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 stycznia 2015r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadne oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu pisma T. S. podniosła, iż stwierdzenie powoda, iż nie jest on w stanie płacić alimentów jest wyłącznie jego subiektywnym odczuciem, nieopartym żadnymi dowodami i w żaden sposób nie może stanowić przyczyny uchylenia obowiązku alimentacyjnego. Powód choć sporadycznie i w dowolnej wysokości, opłacał raty alimentacyjne. Ponadto powód nie jest osobą bezdomną albowiem zamieszkuje u swojej konkubiny w Ś., nie korzysta z pomocy ośrodka dla osób bezdomnych w T.. Powód nie korzysta również z pomocy społecznej ponieważ nie spełnia kryterium dochodowego. K. S. nie wskazał żadnych dowodów, które by potwierdzały wysokość ponoszonych przez niego wydatków, a także dowodów stwierdzających jego zły stan zdrowia.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 października 2010r. (sygn. akt I RC 1296/09) rozwiązano przez rozwód małżeństwo powoda i pozwanej z winy powoda i jednocześnie oddalono roszczenie T. S. o alimenty. Na podstawie w/w wyroku nakazano powodowi, aby opróżnił z rzeczy, opuścił i wydał pozwanej lokal mieszkalny położony przy ul. (...) w R. i ustalił, iż pozwanemu nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego, od powoda zasądzone także kwotę 500 zł tytułem brakującej części opłaty sądowej. Na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 marca 2011r. w sprawie V ACa 81/11 zmieniono powyższy wyrok Sądu Okręgowego z dnia 4 października 2010r. w sprawie I RC 1296/09 w ten sposób, że zasądzone do powoda na rzecz pozwanej kwotę 700 zł miesięcznie tytułem alimentów, płatną do dnia 10 każdego kolejnego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat w terminie, poczynając od 27 listopada 2010r.

W dacie ustalenia poprzedniej wysokości alimentów powód prowadził działalność gospodarczą, handlową, obwoźną - zajmował się handlem owocami. Zamieszkiwał z byłą żoną. Nie miał innych osób na swoim utrzymaniu. W tamtym czasie był współwłaścicielem sklepu. Miał zaległości finansowe w urzędzie skarbowym oraz w ZUS-ie z tytułu prowadzonej działalności. Osiągał dochód w wysokości ok. 1200-1300 zł. Był właścicielem samochodów (...) i (...). Powód w okresie od 4 lipca 2012r. do 5 marca 2013r. odbywał karę pozbawienia wolności.

W dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie K. S. ma 52 lata, mieszka u M. T., nie reguluje należności za media, czynsz. Nadal prowadzi działalność gospodarczą – handluje owocami i warzywami na targach. Handel prowadzi we wszystkie dni tygodnia, bez poniedziałku i niedzieli. Z tytułu prowadzonej działalności osiąga dochód w wysokości ok. 200-300 zł, po opłaceniu podatku i ZUS. Jest właścicielem samochodu (...) rocznik 1994., który został zajęty przez komornika w styczniu 2015 r. za niezapłacone alimenty. Z tytułu niezapłaconych alimentów powód posiada zadłużenie w wysokości ok. 30 000- 40 000 zł. Powód choruje na nogi oraz na serce – przeszedł zawał serca. Koszt leczenia to ok. 100 zł. Powód wypala średnio 10 papierosów dziennie, na które wydaje ok. 60 zł miesięcznie.

W dacie ustalenia poprzedniej wysokości alimentów pozwana zamieszkiwała razem z byłym mężem i 3 dorosłych dzieci. Prowadziła działalność gospodarczą, polegającą na prowadzeniu sklepu ogólnospożywczego, którego była współwłaścicielem. Osiągała ok. 1000-1200 zł dochodu. W regulowaniu opłat pozwanej pomagały finansowo dorosłe dzieci. W głównej mierze rachunki związane z utrzymaniem mieszkania (czynsz – 450 zł, prąd, gaz) regulowały dorosłe dzieci pozwanej. T. S. jedynie dokładała się do tych opłat płacąc około 200 zł miesięcznie. Nie wydawała żadnych pieniędzy na jedzenie ponieważ brała je ze sklepu, w którym pracowała

W dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie pozwana mieszka z córką w tym samym mieszkaniu. Córka pozwanej pracuje i zarabia 1400-1500 zł. Pozwana aktualnie jest osobą bezrobotną. Działalność gospodarczą zawiesiła pod koniec grudnia 2014 r., gdyż nie przynosiła dochodu. Nie posiada żadnego majątku. Ma zaległości z tytułu opłaty za czynsz w wysokości 1500 zł, za energię elektryczną – ok. 300 zł, wodę – ok. 600 zł, zaległość za dzierżawę kiosku - 5200 zł. Budynek, w którym prowadziła sklep stoi obecnie zamknięty. Na koszty utrzymania mieszkania składają się: czynsz – 500 zł, woda – 200 zł, energia – 180 zł, gaz – 80 zł. Obecnie pozwana pozostaje na utrzymaniu swojej córki.

Powód nie płacił regularnie rat alimentacyjnych na rzecz pozwanej, a jedynie co jakiś czas przelewał drobne kwoty na poczet alimentów. Wysokość alimentów zaległych na dzień 20 listopada 2012r. wynosiła 16 893,33 zł. W związku z zaległościami alimentacyjnymi w dniu 15 stycznia 2015r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach zajął powodowi samochód.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił oparciu o następujące dowody: protokołu zajęcia ruchomości k. 42, zaświadczenia ZK w O. k. 43, zajęcia wynagrodzenia k. 45, dowodów wpłat k. 46 - 49, wydruków ofert PUP w T. k. 62 - 65, wydruku (...) k. 66, akt SO w Gliwicach sygn. XII RC 1296/09, przesłuchania stron k. 72 - 73 na okoliczność podstaw do uchylecia obowiązku alimentacyjnego.

Wskazany materiał dowodowy Sąd uznał za wiarygodny i przekonywujący. Nie sposób odmówić mu logiki i spójności. Prawdziwość wskazanych wyżej dokumentów nie budzi wątpliwości. Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych w toku postępowania stron, za wyjątkiem zeznań powoda odnośnie jego sytuacji majątkowej i uzyskiwanych, które w ocenie Sądu zostały znacznie zaniżone. Zgodne ze sobą, nie kwestionowane przez strony dowody, za wyjątkiem zeznań powoda odnośnie jego sytuacji finansowej dały Sądowi możliwość poczynienia ustaleń odpowiadających, zdaniem Sądu, rzeczywistemu stanowi sprawy.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo należało oddalić w całości.

Podstawą żądania pozwu w niniejszej sprawie są przepis art.138 krio który wchodzi w grę w przypadku zmiany okoliczności, od których zależy istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego (art.133 § 2 i art.135 § 1 krio).

W myśl art. 138 krio, w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego. Chodzi tu o te "stosunki", które zgodnie z art. 133 § 2 i art. 135 § 1 krio stanowiły podstawę ustalenia, że uprawniony do alimentów znajduje się w sytuacji uprawniającej go do żądania alimentów od zobowiązanego, i to w przyjętej w wyroku wysokości.

Alimenty w kwocie 700 złotych miesięcznie istniejące pomiędzy stronami wynikają z wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 marca 2011r. w sprawie V ACa 81/11, który zmienił w zakresie roszczenia T. S. o alimenty wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 4 października 2010 r. (sygn. akt I RC 1296/09). Podstawą zasądzenia tych alimentów był art. 60 § 2 krio który mówi, iż jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.

Zatem za utrzymaniem obowiązku alimentacyjnego przemawiają przepisy art. 60 § 2 krio określające istnienie obowiązku alimentacyjnego między rozwiedzionymi małżonkami. Istnienie tego obowiązku zależy od równoczesnego spełnienia dwóch przesłanek. Pierwsza z nich wynika z tego który z małżonków ponosi winę w rozkładzie pożycia.

Obowiązany do dostarczenia środków utrzymania swemu rozwiedzionemu małżonkowi jest:

- małżonek ponoszący winę rozkładu pożycia; małżonek taki obowiązany jest dostarczać środków na utrzymanie zarówno małżonkowi nie ponoszącemu winy rozkładu pożycia, jak i małżonkowi, który winę taką ponosi, gdy ten znajduje się w niedostatku,
- małżonek nie ponoszący winy rozkładu pożycia; małżonek taki obowiązany jest dostarczać środków utrzymania swemu małżonkowi tylko wtedy, gdy ten małżonek winy rozkładu nie ponosi.

Z treści art. 60 krio wynika, że z chwilą prawomocnego orzeczenia rozwodu: a) wygasa definitywnie obowiązek alimentacyjny względem małżonka, który został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, b) obowiązek alimentacyjny istnieje między rozwiedzionymi małżonkami, jeżeli żadne z nich nie ponosi winy rozkładu pożycia bądź też, jeżeli sąd zaniechał orzekania o winie, a także jeżeli orzeczono rozwód z winy obojga małżonków, c) jeżeli rozwód orzeczono z wyłącznej winy jednego z małżonków, roszczenie alimentacyjne może przysługiwać tylko drugiemu z nich (por. uzasadnienie tezy XII wytycznych alimentacyjnych SN z 1987 r.).

Zwykły obowiązek alimentacyjny, przewidziany w art. 60 § 1, jest zasadą, od której wyjątek stanowi § 2 tego artykułu, określający obowiązek alimentacyjny małżonka uznanego za wyłącznie winnego rozkładu pożycia małżeńskiego.

Przesłanką zwykłego obowiązku alimentacyjnego jest stan niedostatku małżonka uprawnionego. Stanowi to zatem istotną odmienność w porównaniu z obowiązkami małżonków w zakresie wzajemnego zaspokajania swych potrzeb

w czasie trwania małżeństwa. W przeciwieństwie bowiem do obowiązującej między małżonkami zasady równej stopy życiowej z art. 27 krio, zwykły obowiązek alimentacyjny po rozwodzie wykazuje wyraźne podobieństwo do obowiązku alimentacyjnego między krewnymi. Stan niedostatku nie musi istnieć w chwili orzeczenia rozwodu, według bowiem przeważającego poglądu żądanie świadczeń alimentacyjnych jest uzasadnione także wtedy, gdy uprawniony do alimentów małżonek znalazł się w niedostatku dopiero po upływie pewnego czasu od orzeczenia rozwodu (por. A. Szpunar: Obowiązek alimentacyjny między małżonkami po rozwodzie, SC 1981, t. XXXI, s. 127).

Rozwiedziony małżonek znajduje się w niedostatku wtedy, gdy własnymi siłami nie jest w stanie zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb w całości lub w części. Spośród przyczyn powstania niedostatku, charakterystycznych dla stosunków między rozwiedzionymi małżonkami, należy wymienić zwłaszcza niemożność podjęcia pracy zarobkowej wskutek konieczności zajmowania się utrzymaniem i wychowaniem dzieci, a także brak kwalifikacji zawodowych do wykonywania takiej pracy, odpowiedniej do wieku, stanu zdrowia oraz posiadanych umiejętności.

W niniejszej sprawie pozwana znajduje się w niedostatku jest osobą bezrobotną, nie posiada żadnego majątku, jej jedyne źródło utrzymania stanowią alimenty od powoda w wysokości 700 miesięcznie, które powód nie reguluje systematycznie. Pod koniec 2014r. została zmuszona do zawieszenia działalności gospodarczej, która była dodatkowym źródłem dochodu. Ze względu na swoją bardzo ciężką sytuację finansową pozostaje na utrzymaniu swojej córki. Tymczasem powód osiąga stały dochód z prowadzonej działalności, wbrew temu co twierdzi nie jest on osobą bezdomną – mieszka u M. T.. Nie jest zobowiązany do regulowania jakichkolwiek opłat związanych z mieszkaniem.

Według art. 60 § 1 rozwiedziony małżonek obowiązany jest dostarczyć drugiemu rozwiedzionemu małżonkowi środków utrzymania w zakresie odpowiadającym „usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego”. Sformułowanie to nie wykazuje jakichkolwiek odmienności merytorycznych od sformułowania art. 135 § 1.

Obowiązek ten wygasa również z przyczyn szczególnych: a) w razie zawarcia przez małżonka uprawnionego nowego małżeństwa (art. 60 § 3), b) jeżeli zobowiązanym do alimentacji jest małżonek, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, w stosunku do małżonka, który także nie ponosi winy rozkładu, to (zasada) obowiązek alimentacyjny wygasa z upływem lat pięciu od orzeczenia rozwodu, przy czym termin ten biegnie od daty uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód, chyba (wyjątek) że ze względu na wyjątkowe, szczególne okoliczności sąd, na skutek powództwa uprawnionego małżonka, przedłuży wymieniony termin pięcioletni (art. 60 § 3).

Rozwiedziony małżonek znajduje się w niedostatku wtedy, gdy własnymi siłami nie jest w stanie zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb w całości lub w części (wyrok SN z dnia 16 lipca 1998 r., I CKN 524/98, nie publ.).

W niniejszej sprawie podkreślenia wymaga, że powód jest mężczyzną w sile wieku i winien poczynić szczególne starania związane z pełnym wykorzystaniem swoich możliwości zarobkowych tak aby zgromadzić wystarczające środki finansowe na alimenty na rzecz pozwanej.

W niniejszej sprawie decydującym jest orzeczenie rozwodu pomiędzy stronami oraz orzeczenie tegoż rozwodu z winy powoda. Z uwagi na okoliczność, iż pozwana w wyroku rozwodowym nie została uznana za stronę winną rozkładowi pożycia między małżonkami gdyż rozwód został orzeczony wyłącznie z winy powoda, a obecnie pozwana znajduje się w niedostatku, zatem w pełni uzasadnionym jest to, iż powód jest zobowiązany do dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom pozwanej oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym powoda.

W rozpatrywanej sprawie aktualna wysokość dochodów powoda i pozwanej nie uzasadnia uchylecia wobec powoda obowiązku alimentacyjnego względem pozwanej. Źródło utrzymania pozwanej stanowią jedynie alimenty w wysokości 700 złotych miesięcznie, które powód reguluje nieprawidłowo. Pozwana pozostaje na utrzymaniu swojej córki, co z całą pewnością nie jest dla niej komfortową sytuacją. Natomiast powód osiąga stały dochód z prowadzonej

działalności, nie wydaje żadnych pieniędzy związanych z utrzymaniem mieszkania, a wydaje jedynie pieniądze na własne potrzeby, m.in. na zakup papierosów, co uznać należy jest wydatek zbędny.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem SN w zakresie art. 60 § 2 krio należy odnieść się do sytuacji finansowej jaka istniałaby, gdyby małżonkowie żyli razem i w zgodzie. Wówczas dochód składający się z prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej i pozwanej w równym stopniu byłby przeznaczany na ich potrzeby. Skoro wysokość poszczególnych źródeł dochodu nie jest równa, to z dochodów powoda prócz jego potrzeb spełniane byłyby po części i potrzeby pozwanej, gdyż wysokość alimentów, które otrzymuje od powoda są niewielkie, a ona sama pozostała bez środków do życia. Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznał, iż powód powinien w dalszym ciągu uiszczać na rzecz pozwanej alimenty w wysokości określonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego. Zapewni to stronom realizację ich usprawiedliwionych potrzeb na tym samym poziomie i w tym samym zakresie, biorąc pod ich niezbędne potrzeby życiowe.

Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie sytuacja stron nie zmieniła się na tyle, że uzasadnia to uchylenie obowiązku alimentacyjnego powoda względem pozwanej. Sąd przeprowadził porównanie sytuacji materialnej powoda i pozwanej, z której wynika, iż sytuacja materialna pozwanej jest gorsza aniżeli powoda. Dochód pozwanej jest zbyt niski i nie pozwala pozwanej na samodzielne pokrycie wszystkich kosztów utrzymania, podczas gdy sytuacja materialna powoda w przeciwieństwie do pozwanej przedstawia się korzystniej.

Podstawę prawną orzeczenia stanowią przepisy art. 60 § 2 krio oraz art.138 krio.

Zgodnie z art. 98 kpc strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej T. S. 1200 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i jednocześnie na mocy art. 102 kpc Sąd odstąpił od obciążania strony powodowej kosztami sądowymi, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

/ SSR Adam Skowron/

ZARZĄDZENIE

1. odnotować uzasadnienie;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodowi;
3. kal. 14 dni.

T., dnia

.....

/ SSR Adam Skowron/